

SOSYAL BİLGİLER - 5

1. ÖĞRENME ALANI BİRLİKTE YAŞAMAK

SB.5.1.3. Toplumsal birliği sürdürmeye yönelik yardımlaşma ve dayanışma faaliyetlerine katkı sağlayabilme

SB.5.1.3. Toplumsal birliği sürdürmeye yönelik yardımlaşma ve dayanışma faaliyetlerine katkı sağlayabilme

- Toplumsal birliği sürdürmeye yönelik yardımlaşma ve dayanışma faaliyetlerini sorgular.*
- Toplumsal birliği sürdürmeye yönelik yardımlaşma ve dayanışma faaliyetleri için birlikte çalışabileceği grup üyeleriyle iletişim kurar.*
- Toplumsal birliği sürdürmeye yönelik yardımlaşma ve dayanışma faaliyetleri için görev paylaşımında bulunur.*
- Toplumsal birliği sürdürmeye yönelik yardımlaşma ve dayanışma faaliyetleri için fikir üretir.*
- Toplumsal birliği sürdürmeye yönelik yardımlaşma ve dayanışma faaliyetlerine ilişkin üretilen fikirleri müzakere eder.*
- Toplumsal birliği sürdürmeye yönelik yardımlaşma ve dayanışma faaliyetlerine ilişkin üretilen fikri uygulamak için eyleme geçer.*

1

Aşağıda toplumsal birliği sürdürmeye yönelik yardımlaşma ve dayanışmanın önemi ile ilgili bir etkinlik verilmiştir. Adımları takip ederek etkinliği tamamlayınız.

Etkinliğin Amacı	Süre	Grup Sayısı	Araç-gereçler
Bu etkinlikte toplumsal birliği sürdürmeye yönelik yardımlaşma ve dayanışmanın önemini kavramanız ve bu tür faaliyetlere nasıl katkı sağlayabileceğinizi öğrenmeniz amaçlanmaktadır.	2 ders saati	4-5 kişilik gruplar	Karton, renkli kalemler, yapıştırıcı gibi sunum için gerekli malzemeler Plan yapabilmek için kağıt ve kalemler

Etkinlik Adımları:

1. Aşama: Tanıtım ve Fikir Alışverişi (10 dakika)

- Sınıfta arkadaşlarınızla yardımlaşma ve dayanışmanın toplumdaki önemi ile ilgili bilgi alışverişinde bulununuz.
- Toplumda yardımlaşma ve dayanışmanın nasıl gerçekleştiği hakkında kısa bir beyin fırtınası yapınız.
- Yardımlaşma ve dayanışma faaliyetlerine örnekler veriniz. (Örneęin, kan bağışı, ihtiyaç sahiplerine yardım, doğal afetlerde destek...)

2. Aşama: Grup Çalışması (30 dakika)

- Öğretmeninizin rehberliğinde 4-5 kişilik gruplara ayrılınız.
- Her grup, bir toplumsal dayanışma faaliyeti tasarlayacaktır. Bu faaliyet, sınıf veya okul içinde gerçekleştirilebilecek bir yardım kampanyası, kermes, bağış etkinliği gibi bir organizasyon olabilir.
- Gruplar, řu sorulara cevap verecek şekilde faaliyetlerini planlar:

5 SOSYAL BİLGİLER

- * Hangi sorunu çözmek için bu faaliyeti yapıyorsunuz?
- * Kimlere yardım edeceksiniz?
- * Faaliyet için hangi malzemelere veya kaynaklara ihtiyacınız var?
- * Faaliyet ne zaman ve nerede gerçekleşecek?
- * Faaliyet nasıl yürütülecek ve kimler görev alacak?

3. Aşama: Sunum ve Tartışma (25 dakika)

- Her grup planladığı faaliyeti sınıfa sunar. Sunumlarda planlarının detaylarını ve bu faaliyetin topluma nasıl katkı sağlayacağını açıklar.
- Diğer gruplar, sunumları dinlerken notlar alır ve sunum sonunda sorular sorarak ya da önerilerde bulunarak tartışmaya katılır.

4. Aşama: Değerlendirme ve Sonuç (15 dakika)

- Etkinliğin sonunda, sınıf olarak faydalı faaliyeti belirleyebilir ve uygulayabilirsiniz.
- Bu etkinlikten neler öğrendiğinizi ve toplumsal dayanışma ile ilgili düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

Not: Bu etkinlik EK-1’de verilen formla değerlendirilebilir.

2

Okul kütüphanenizin zenginleştirilmesi ve kütüphanenize yeni kitaplar kazandırılması için bir yardımlaşma faaliyeti düzenlenmesi planlanmaktadır. Sizden okulunuz ve çevrenizin bu yardım faaliyetini desteklemesi için bir poster çalışması yapmanız istenmektedir. Aşağıdaki yönergeleri uygulayarak posterinizi tasarlayınız.

PERFORMANS GÖREVİ			
Amaç	Adı	Süre	Puanlama Yöntemi
Sosyal yardımlaşma içerisinde kütüphanenizin zenginleştirilmesi ve kütüphanenize yeni kitaplar kazandırılması	Kütüphanemi Zenginleştiriyorum	2 ders saati	EK-2

Yönergeler:

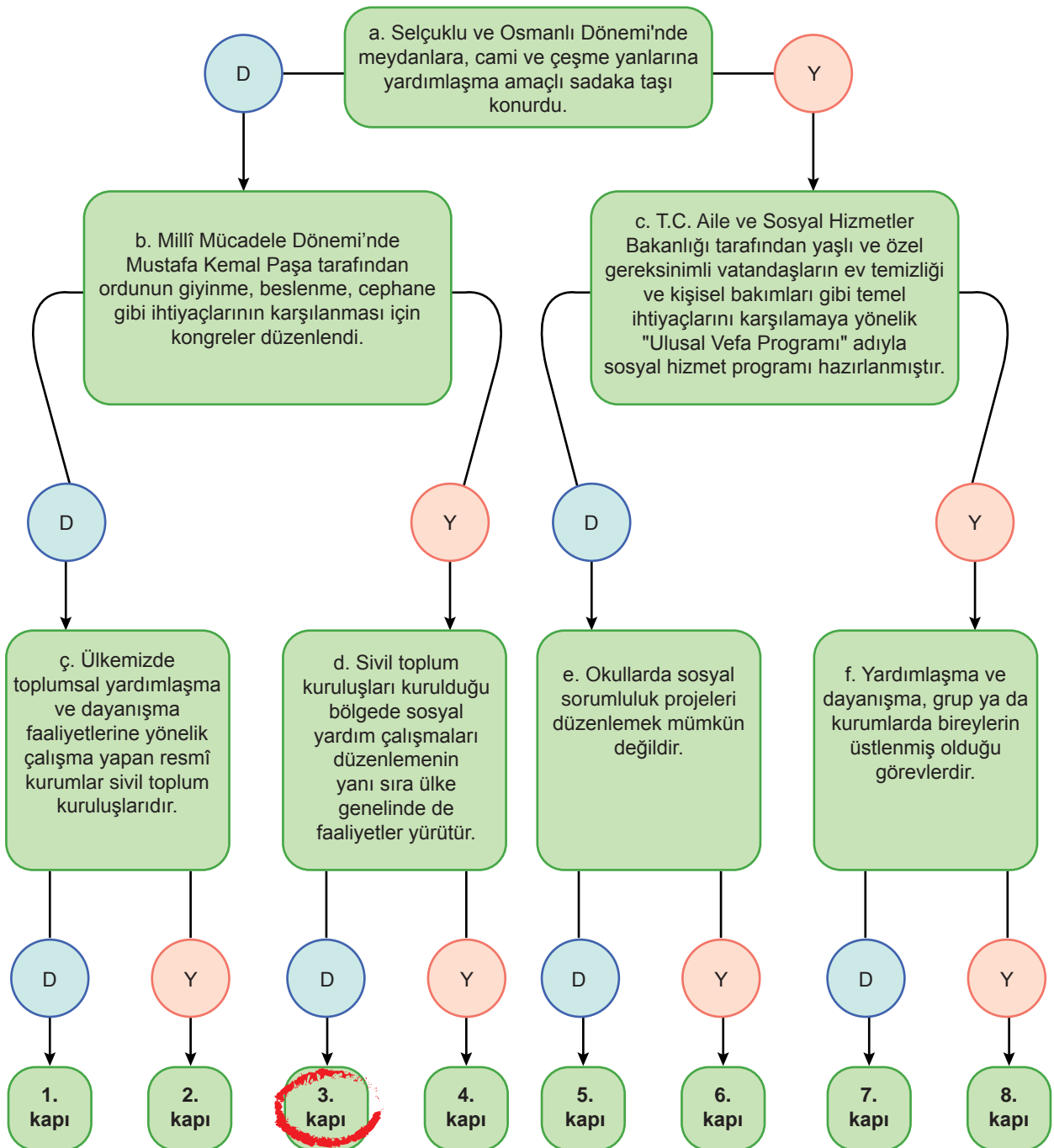
- Çalışmalarınızı bir fon kartonu üzerinde yapınız.
- Posterinizde kısa, tanımlayıcı ve dikkat çekici bir başlık kullanınız.
- Posterinize eklediğiniz görsel ve metinlerin sade ve anlaşılır olmasına dikkat ediniz.
- Posterinize görevinizin amacına uygun görseller ekleyiniz.
- Posterinizdeki görsel ve metinlerin ilgi çekici olmasına özen gösteriniz.
- Yazılarınızı 2-3 metre mesafeden rahatlıkla okunabilecek büyüklükte düzenleyiniz.

Not: Bu etkinlik EK-2’de verilen formla değerlendirilebilir.

3

Aşağıda yardımlaşma ve dayanışma faaliyetleri ile ilgili Doğru (D) ve Yanlış (Y) ifadeleri verilmiştir. Okuduğunuz ifadenin doğru olduğunu düşünüyorsanız (D), yanlış olduğunu düşünüyorsanız (Y) harfini seçiniz. İlk ifadeden başlayarak yapacağınız seçimlere göre okları takip ederek çıkış kapılarından birine ulaşabilirsiniz.

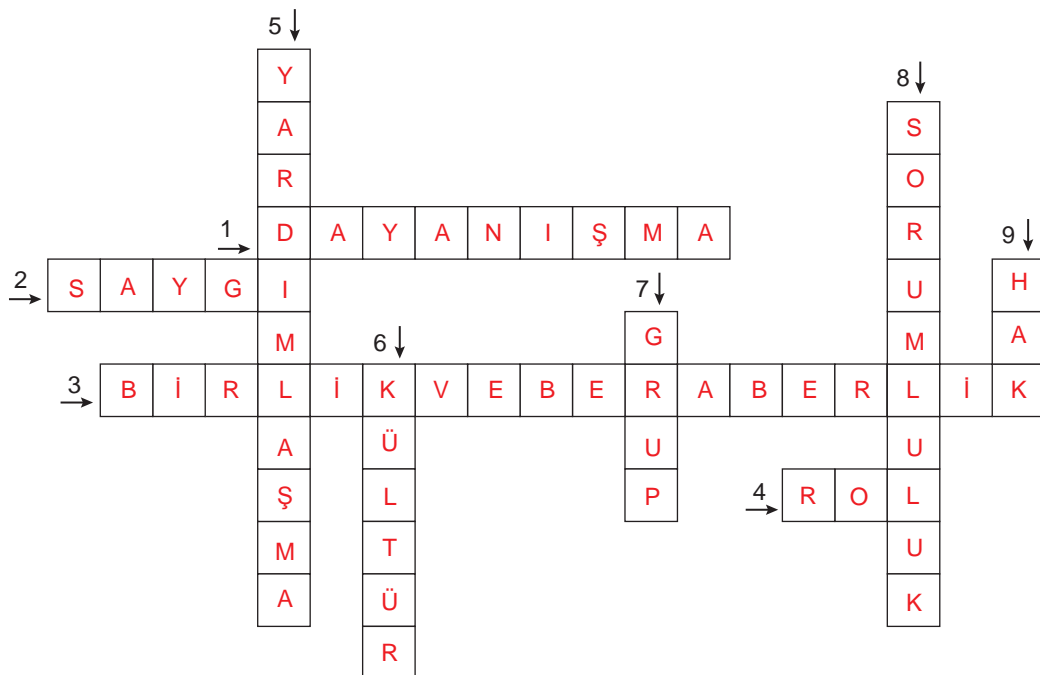

4

Aşağıdaki soruların cevaplarını bulmacadaki ilgili yerlere yazınız.

1. Bir topluluğu oluşturan bireylerin duygu, düşünce ve ortak çıkarlarda birbirlerine karşılıklı bağlanması ve her konuda birbirlerine destek olması
2. Çeşitli nedenlerden dolayı bir kimseye, bir şeye karşı dikkatli, özenli, ölçülü davranmaya sebep olan sevgi duygusu; hürmet
3. İnsanların birbiriyle dayanışma içerisinde bir arada yaşaması
4. Grup ya da kurumlarda bireylerin üstlenmiş olduğu görevler
5. Eldeki imkânları karşılık beklemeden başkaları ile paylaşma
6. Bir toplumu diğer toplumlardan farklı kılan, geçmişten beri değişerek devam eden, kendine özgü sanatı, inançları, örf ve adetleri, anlayış ve davranışları ile onun kimliğini oluşturan yaşayış ve düşünüş tarzı
7. Belirli amaçlar ve bunları gerçekleştirme çabası içerisinde toplanmış, belirli kurallara göre organize olmuş, en az iki kişiden oluşan bireyler topluluğu
8. Kişinin kendi davranışlarını veya kendi yetki alanına giren herhangi bir olayın sonuçlarını üstlenmesi
9. Adaletin, hukukun gerektirdiği veya birine ayırdığı şey, kazanç

EK-1

Öğrencinin adı soyadı:

Sınıfı:

No:

Yönerge: Bu değerlendirme faaliyeti arkadaşlarınızın 1. etkinlikte göstermiş olduğu performansı belirlemek amacıyla hazırlanmıştır. Arkadaşlarınız hakkındaki görüşlerinizi “Evet” ise 3, “Bazen” ise 2, “Hayır” ise 1 yazarak belirtiniz.

1. Arkadaşımın Adı Soyadı:

2. Arkadaşımın Adı Soyadı:

3. Arkadaşımın Adı Soyadı:

4. Arkadaşımın Adı Soyadı:

No	Ölçütler	Grup üyesi-1	Grup üyesi-2	Grup üyesi-3	Grup üyesi-4
1	Grup üyelerine çalışmalarında yardım etti.				
2	Arkadaşlarının düşüncelerine saygı gösterdi.				
3	Sorumluluklarını yerine getirmek için çaba sarf etti.				
4	Grup üyeleriyle çalışmaktan zevk aldı.				
5	Yardımlaşma ve dayanışma faaliyetlerine uygun örnekler verdi.				
6	Toplumsal dayanışma faaliyeti tasarlama sürecine aktif olarak katılım sağladı.				
7	Diğer grupların çalışmalarıyla ilgili önerilerde bulundu.				

Sizce grubunuzun ön plana çıkan özellikleri nelerdi?

.....

.....

Sizce grup çalışmanızı daha iyi hale getirmek için neler yapılabilir?

.....

.....

5 SOSYAL BİLGİLER

EK-2

Aşağıda sosyal yardımlaşma ve dayanışma faaliyetleriyle ilgili performans görevini ölçmeye yönelik değerlendirme ölçeği verilmiştir.

5/... Sınıfı Sosyal Bilgiler Dersi Performans Görevi Puanlama/Değerlendirme Ölçeği									
Sıra	Adı Soyadı	No	Değerlendirme Kriterleri						Puanı
			1. Hazırladığı postere, içeriğe uygun bir başlık eklemiştir.	2. Hazırladığı posterdeki sloganlar ana fikirle uyumludur.	3. Postere eklenen görseller sade ve anlaşılır bir şekilde hazırlanmıştır.	4. Postere eklenen görseller amaca hizmet etmektedir.	5. Hazırladığı üründeki görsel ve yazılı içerik, estetik açıdan ilgi çekicidir.	6. Yazılar 2-3 metre mesafeden okunabilecek büyüklükte düzenlenmiştir.	
1									
2									
3									
4									
5									
6									
7									
8									
9									
10									
11									
12									
13									
14									
15									
16									
17									
18									
19									
20									
21									
22									
23									
24									
25									
26									
27									
28									
29									
30									
31									

DEĞERLENDİRME ÖLÇEĞİ

1= Geliştirilmeli

2= Kısmen Yeterli

3= Yeterli

4= Çok Yeterli

SOSYAL BİLGİLER - 5

2. ÖĞRENME ALANI EVİMİZ DÜNYA

SB.5.2.1. Yaşadığı ilin göreceli konum özelliklerini belirleyebilme

SB.5.2.1. Yaşadığı ilin göreceli konum özelliklerini belirleyebilme

- a) Yaşadığı ilin göreceli konum özelliklerini belirler.
- b) Yaşadığı ilin göreceli konum özelliklerini görselleştirir.
- c) Yaşadığı ilin göreceli konum özelliklerini özetler.

1

1. Yaşadığınız ilin göreceli konum özelliklerini göz önünde bulundurarak aşağıdakine benzer bir il tanıtım kartı hazırlayınız.

Göreceli konum: Bir ilin komşu illere, yeryüzü şekillerine, su kaynaklarına, tarihî mekânlarına ve doğal güzelliklerine bağlı olarak ortaya çıkan kendine has özelliklerinin tümü o ilin göreceli konumunu oluşturur.

Elma diyarı Amasya'ya batıdan komşuyum.
Samsun ile Kırıkkale'yi karadan bağlarım.
En meşhurlarım leblebi ile pirinçtir benim.
Anadolu'da ilk imparatorluk topraklarımdan doğmuştur.
Orta Karadeniz ile Orta Anadolu arasında köprü gibiyim.
(ÇORUM)

Cevap:

Öğrencilerden yaşadığı ilin komşu illere göre konumu, orada yetiştirilen ürünler, ilin tarihî mekânları, doğal güzellikleri vb. özellikleri dikkate alınarak örnekteki gibi tanıtım kartı hazırlamaları beklenir.

5 SOSYAL BİLGİLER

2

Aşağıda verilen tabloyu yönergeler doğrultusunda doldurunuz.

- Tablonun 2. kısmına göreceli konumun temel özelliklerini ders kitabınızdan da yararlanarak yazınız.
- Tablonun 3. kısmına göreceli konumla ilişkili örnekler yazınız.
- Tablonun 4. kısmına göreceli konumla ilişkili olmayan örnekler yazınız.
- Diğer kısımlarda yazdıklarınızı da dikkate alarak 1. kısma göreceli konumun tanımını kendi cümlelerinizle yazınız.
- Doldurduğunuz tabloyu arkadaşlarınızla paylaşınız.

Örnek Cevap:

Tanım (1. kısım) Bir ilin komşu illere, yeryüzü şekillerine, su kaynaklarına, tarihî mekânlarına ve doğal güzelliklerine bağlı olarak ortaya çıkan kendine has özelliklerinin tümü o ilin göreceli konumunu oluşturur.	Özellikler (2. kısım) - Bir ilin komşu illere göre konumu - Yeryüzü şekilleri - Su kaynakları - Tarihî mekânları - Doğal güzellikleri
GÖRECELİ KONUM	
İlişkili Örnekler (3. kısım) - Ankara Eskişehir'in doğusundadır. - Sümela Manastırı Trabzon'un tarihî mekânlarından biridir. - Abant Gölü Millî Parkı, Bolu ilinin doğal güzelliklerindendir.	İlişkili Olmayan Örnekler (4. kısım) - Türkiye kuzey yarımkürede yer alır. - Bu yıl 27. Uluslararası Beypazarı Festivali düzenlendi.

3

1. Ümit, Mete, Yeşim ve Ayaz adlı öğrencilerin yaşadıkları iller ile ilgili verdikleri bilgiler aşağıdaki kutucuklarda yer almaktadır. Kutucukların harflerini kullanarak bu illeri arka sayfadaki dilsiz harita üzerinde işaretleyiniz

A

Merhaba benim adım Ümit. Benim yaşadığım il; Yozgat ilinin doğusunda, Erzinan ilinin batısında yer almaktadır. Yaşadığım ilde Kuzey Anadolu sıradağlarının uzantısı olan Köse Dağları yer almaktadır. Uzunyayla ve Meraküm platoları; ayrıca Kızılırmak, Kelkit, Çaltı vadileri önemli coğrafi oluşumlardır. Önemli akarsuları Kızılırmak, Kelkit Çayı, Tozanlı Çayı, Çaltı Çayı ve Tohma Çayı'dır. Demir, önemli yer altı kaynaklarından biridir. Divriği Ulu Camii ve Darüşşifası ilimizin önemli tarihî mekânlarındandır.

B

Merhaba benim adım Mete. Benim yaşadığım ilin Karadeniz'e kıyısı bulunmaktadır. Doğumuzda Gümüşhane, batımızda Ordu ili bulunuyor. Turkuaz rengi ile oluşan eşsiz görüntüsüyle görenleri hayran bırakan Mavi Göl, ilimizin doğal güzelliklerinden biridir. İlimizdeki en önemli maden yatağı başta Espiye, Tirebolu ve Görele olmak üzere kıyı dağları kesiminde bulunan bakır yataklarıdır. Bedrama Kalesi, Tirebolu Kalesi, Meryem Ana Manastırı ve Şebinkarahisar Kalesi ilimizde bulunan tarihî yerlerdir.

C

Merhaba benim adım Yeşim. Benim yaşadığım il; İzmir'in güneyinde, Muğla'nın kuzeyindedir. Ege Denizi'nin kıyısında yaşıyorum. İlimizin tarımdan sonraki ikinci önemli gelir kaynağı turizmdir. İncir üretiminde Türkiye'de önemli bir yere sahibiz. Zeus Mağarası ve Narlidere Kanyonu önemli doğal güzelliklerimiz arasındadır. Beyler Kulesi ve Körteke Kalesi önemli tarihî yerlerimizdendir. İlimizin en büyük gölü Bafa gölü olup, Büyük Menderes deltasının güneydoğusundadır.

D

Merhaba benim adım Ayaz. Yaşadığım ilin Yunanistan ve Bulgaristan'a sınırı vardır. Ege Denizi'ne kıyımız bulunmaktadır. Selimiye Camii meşhur tarihî yerlerimizden biridir. Başlıca doğal güzelliklerimiz arasında Meriç Nehri, Gökçetepe Tabiat Parkı, Gala Gölü, Kuru Dağı ve Tunca Nehri bulunmaktadır. İlimizin kuzeyinde İstiranca dağları, orta bölümünde Ergene havzası, güneyinde Kuru dağları ve platolar ile Meriç Ovası ve Deltası bulunmaktadır.

5 SOSYAL BİLGİLER

2. Yaşadığınız ilin haritasını komşu illeri de içine alacak şekilde Türkiye haritasından yararlanarak aşağıda verilen kutucuğa çizersiniz.

Örnek: Karabük il haritası çizimi

3. Yaşadığınız ilin göreceli konum özelliklerini dikkate alarak aşağıda verilen boşlukları uygun şekilde doldurunuz.

Örnek: Sinop ilinin göreceli konumu

Yaşadığım ilin güneyinde**Çorum**....., kuzeyinde**Karadeniz**....., doğusunda**Samsun**....., batısında**Kastamonu**..... illeri bulunmaktadır. Yaşadığım ilin doğal güzelliğine**Hasandere Şelalesi**....., tarihi güzelliğine ise**Sinop Kalesi**..... örnek olarak verilebilir.

4

Verilen yönergeleri takip ederek arkadaşlarınızla beraber aşağıdaki oyunu oynayabilirsiniz.

Oyunun kuralları:

- Sınıf, mevcuda göre 5 kişilik dört, beş ya da altı gruba ayrılır.
- Her kart işaretli yerlerinden kesilir ve karıştırılarak grup üyelerine (her kişiye üç kart gelecek şekilde) dağıtılır.
- Üzerinde "İLK KART" yazan kartı alan kişi kartı okur ve soruyu sorar.
- Doğru cevabı elinde tutan kişi cevabı söyler ve oyun son karta kadar böyle devam eder.

İLK KART

İlk kart bende

Adana'nın batısında, Antalya'nın doğusunda yer alan Sertavul Geçidi ile Orta Anadolu'ya bağlanan ve limanı ile dünya ticaretine açılan il kimde?

Mersin bende

1919'da önemli bir kongreye ev sahipliği yapan, Divriği Ulu Camii'nin de içinde bulunduğu yüz ölçümü bakımından Türkiye'nin ikinci büyük ili kimde?

Sivas bende

Orta Karadeniz ve Doğu Karadeniz'de yer alan Çambaşı ve Perşembe yaylalarının yer aldığı doğal limanı olan il kimde?

Ordu bende

Adını efsanelere konu olan dağdan alan, Güneyinde Van Gölü'nün yer aldığı, Doğuda Gürbulak Sınır Kapısı ile İran'a açılan il kimde?

Ağrı bende

Peribacaları ile ünlü olan, Göreme Millî Parkı, Karain Güvercinlikleri, Derinkuyu ve Kaymaklı yer altı şehirlerinin yer aldığı il kimde?

Nevşehir bende

Avrupa'ya kara ve demir yolu ile bağlantı sağlayan beş sınır kapısına sahip, Yunanistan ve Bulgaristan sınırı boyunca uzanan il kimde?

Edirne bende

İzmir'in güneyinde, Muğla'nın kuzeyinde yer alan, tarımdan sonraki ikinci önemli gelir kaynağı turizm olan, Zeus Mağarası ve Narlıdere Kanyonu'nun bulunduğu il kimde?

Aydın bende

Türkiye'nin en kuzey ucunda denizin içine uzanan bir burun üzerinde yer alan ve ünlü filozof Diyojen ve efsanevi kadın savaşçılar Amazonlar'ın da kenti olan il kimde?

Sinop bende

Türkiye'nin en doğusunda yer alan Nahçıvan Özerk Cumhuriyeti, İran ve Ermenistan'a sınır komşusu olan il kimde?

Iğdır bende

Hem Anadolu hem de Avrupa yakasında toprakları bulunan ve bir boğazla ikiye ayrılan Marmara Denizi ve Ege Denizi'ne sınır olan il kimde?

Çanakkale bende

Türkiye'nin en büyük yüz ölçümüne sahip olan, tahıl ambarı olarak bilinen başkentin güneyinde yer alan il kimde?

Konya bende

El Cezeri'nin memleketi olarak bilinen, geleneksel jirki kilimleriyle meşhur, Cudi Dağı'nın ve Finik Harabelerinin yer aldığı, Irak'a komşu olan il kimde?

Şırnak bende

Türkiye'nin merkezine yakın bir konumda bulunan, Türkiye'nin ikinci en kalabalık ili olan ve tavşanı, keçisi ve kedisi ile meşhur il kimde?

Ankara bende

Türkiye'nin güneyinde yer alan batıda Akdeniz, güney ve doğuda Suriye, kuzeybatıda Adana, kuzeyde Osmaniye ve kuzeydoğuda Gaziantep ile çevrili il kimde?

Hatay bende

SON KART!
OYUN BİTTİ.